

Česká školní inspekce
Inspektorát v kraji Vysočina

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Mateřská škola Kožichovice

Kožichovice 36, 674 01 Třebíč

Identifikátor školy: 600 121 674

Termín konání inspekce: 20., 21. a 24. květen 2004

Čj.:	k4-1125/2004-11010
Signatura:	ok4ax113

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek výchovně-vzdělávací práce vzhledem k realizovaným vzdělávacím programům
- ❖ materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací práce vzhledem k realizovaným vzdělávacím programům
- ❖ průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce v mateřské škole

CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Mateřská škola Kožichovice byla do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení zařazena od 1. ledna 2003 jako příspěvková organizace. Zřizovatelem je Obec Kožichovice, se sídlem na adrese Kožichovice 36, 647 01 Třebíč. Do jednotřídní mateřské školy s celodenním provozem od 6:45 do 15:00 hodin je pro školní rok 2003/2004 zapsáno 24 dětí ve věku od dvou do sedmi roků (z toho pět na nepravidelnou docházku). Převážná většina dětí je místních, část dojíždí z okolních obcí.

Výchovně-vzdělávací práce mateřské školy je realizována podle školního vzdělávacího programu „Čtvero ročních období“.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výchovně-vzdělávací práci v mateřské škole zajišťují ředitelka s požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilostí a plným pracovním úvazkem a nekvalifikovaná učitelka se zkrácenou pracovní dobou. Ředitelka nastoupila do funkce ve školním roce 2002/2003 po dvouleté mateřské dovolené bez předcházející praxe v řízení školy jako zástup za mateřskou dovolenou. Skladba úvazků pedagogických pracovníků je stanovena tak, aby byla po celý den zajištěna bezpečnost dětí a byly vytvořeny optimální podmínky k naplňování programu výchovně-vzdělávací práce.

Organizační struktura malé mateřské školy je jednoduchá, přehledná. Po odborné i organizační stránce řídí zařízení ředitelka sama, učitelku pověřuje spíše drobnými úkoly. Za čistotu, úklid, vybírání stravného, dovážení a vydávání obědů odpovídá školnice.

Pedagogičtí i provozní zaměstnanci jsou denně v kontaktu, podílejí se společně na řešení problémů a informace si předávají neformálně. Vztah ředitelky k podřízeným je partnerský s důrazem na vzájemnou spolupráci, která je nezbytnou součástí organizace provozu. Mezi povinnosti nepedagogické pracovníce patří i pomoc při oblékání a hygieně dětí. Pracovní povinnosti jsou přesně vymezeny v pracovních náplních. Zpracované dokumenty – režim dne, organizační řád, vnitřní organizační řád a provozní řád včetně rozpisu pracovní doby všech zaměstnanců a souhrn jejich pracovních povinností, jsou přílohami školního vzdělávacího programu. Plnění pracovních povinností ředitelka každodenně sleduje.

Pedagogické pracovníce mají zájem o další vzdělávání, průběžně se seznamují s nabídkou Pedagogického centra Jihlava. Ředitelka se zúčastnila akcí souvisejících s řízením (ekonomické

minimum), společně s učitelkou absolvovala semináře zaměřené na tvorbu vzdělávacích projektů a praktické činnosti s dětmi. Další poznatky z oblasti předškolní pedagogiky mohou pracovnice získávat studiem odborné literatury ze školní knihovny.

Ředitelka pomáhá nekvalifikované učitelce při plánování činností a umožňuje jí sledování své vlastní přímé práce s dětmi. Diskuse o výchovně-vzdělávací práci, její organizaci a efektivních metodách ale neprobíhají cíleně a systematicky. Přesto, že hospitační činnost provádí ředitelka pravidelně (v současné době jednou měsíčně), sledovanou práci málo analyzuje. Hodnocení jednotlivých sledovaných jevů je převážně pozitivní, velmi stručné, někdy i jednoslovné. Závěry se často nevztahují ke stanovenému cíli hospitace. Účinnost zpětné vazby je tak minimální a nenapomáhá odbornému růstu učitelky. Kontrolní systém v oblasti výchovy a vzdělávání není účinný a neposkytuje dostatečné podklady pro další plánování. Jako poradní orgán slouží ředitelce pedagogická rada. Z předložených zápisů je však zřejmé, že z větší části řeší provozní a organizační záležitosti, pedagogickými problémy se zabývá méně.

Pro hodnocení zaměstnanců ředitelka vytvořila kriteria, která využívá při jejich odměňování.

Personální podmínky jsou ve sledovaných oblastech na dobré úrovni.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Všechny prostory mateřské školy jsou udržované a funkčně zařízené. V přízemí školní budovy je umístěna šatna. V prvním patře je prostorná chodba která spojuje třídu, stálou ložnici a dětské sociální zařízení. Dále je zde přípravná jídelna a zázemí pro zaměstnance.

Stísněnější prostorové podmínky ve třídě sice umožňují realizaci školního vzdělávacího programu, ale učitelky jsou nuceny jim přizpůsobovat organizaci práce s dětmi a náročnější pohybové činnosti realizovat v prostorách stálé ložnice.

Starší, dobře udržovaný nábytek je ve třídě vhodně rozmístěn. V herně jsou vytvořeny stálé herní koutky, které poskytují dětem při hře určitou míru soukromí. Stolky a židličky svými rozměry neodpovídají rozdílné výšce dětí ve věkově smíšené skupině a tím nejsou vytvořeny dobré podmínky pro jejich správné sezení. Celkový vzhled třídy a přilehlých prostor má dobrou úroveň. Na jejich výzdobě se výrazně podílejí děti.

Většina hraček a pomůcek je uložena ve třídě a je dětem volně přístupná. Pro výchovně-vzdělávací činnost jsou využívány klavír, kazetový přehrávač, odborná a dětská literatura, televize a video. Ve škole je k dispozici řada učebních pomůcek, tělovýchovného nářadí a náčiní, výtvarného a pracovního materiálu.

Výpočetní techniku škola nevlastní, kopírování písemných materiálů jí umožňuje obecní úřad.

Školní zahrada je vhodně vybavená k tělovýchovným, relaxačním i rekreačním činnostem (kryté pískoviště, víceúčelová dřevěná prolézačka, domek, skluzavka, houpačky). Nevýhodou je její umístění v poměrně velké vzdálenosti od budovy školy. Je proto využívána pouze v dopoledních hodinách. Odpoledne musí učitelky s dětmi pobývat i za příznivého počasí ve třídě. Vzhledem k tomu, že na zahradě není sociální zařízení, je v případě potřeby uspokojit základní životní potřeby dětí problém se zajištěním odpovídající hygieny.

Při plánování v oblasti materiálně-technických podmínek spolupracuje ředitelka se zřizovatelem. Její požadavky na inovaci vybavení jsou však, vzhledem k omezeným finančním prostředkům, spíše skromné. Za prioritní považuje nátěry oken, nákup požadovaného vybavení pro výdejnu jídla, zajištění WC na školní zahradě a doplnění dětské knihovny.

Materiálně-technické zázemí a školní prostory slouží pouze pro potřeby předškolního zařízení, širší veřejnost je nevyužívá.

Materiálně-technické podmínky mateřské školy jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Realizace výchovně-vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program s názvem *Čtvero ročních období* zpracovala ředitelka na období dvou let. Vychází ze zásad Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Je sestaven na základě podmínek mateřské školy s využitím poznatků získaných na vzdělávacích seminářích. Poskytuje informace o materiálních, personálních, psychohygienických a psychosociálních podmínkách, vymezuje v obecné rovině vzdělávací cíle a obsahuje popis prostředků, kterými jich lze dosáhnout. Hlavním cílem mateřské školy je vést děti ke kladnému vztahu ke všemu živému, chránit zdraví své i zdraví ostatních, vážit si práce své i ostatních.

Obsah výchovně-vzdělávací práce je konkretizován v měsíčních tematických celcích dále členěných na podtémata. Třídní program je tvořen rozpracovanými týdenními celky – jedná se o výčet konkrétních her všeho druhu, tělovýchovných, rozumových, jazykových, hudebních, výtvarných, pracovních a literárních činností.

Běžná výchovně-vzdělávací činnost je obohacována návštěvami divadelních představení, výletem, návštěvou spádové základní školy apod.

Vzdělávací program je realizován v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

Povinná dokumentace je řádně vedena. Evidenční listy a přehled docházky poskytují potřebné údaje o průběhu docházky dětí do mateřské školy. Obsah výchovně-vzdělávací činnosti je pravidelně zaznamenáván v přehledu výchovné práce.

Vedená dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání a výchovy

Škola má stanovena pravidla pro vyhodnocování výchovně-vzdělávací práce prakticky však nejsou využívána. Účinnost práce s dětmi není dostatečně analyzována formou sebehodnocení pedagogických pracovníků, ani ředitelkou při hospitační činnosti. Předložená výroční zpráva za ukončený školní rok plní více funkci popisnou a informativní, než sebeevaluační.

Systém kontroly plnění vzdělávacích cílů není v současné době realizován.

Počet zapsaných dětí je v souladu s pedagogickými, hygienickými i organizačními podmínkami školy. Stanovený režim dne je dostatečně pružný, variabilní a odpovídá zásadám stanoveným pro činnost předškolních zařízení. Jsou dodržovány požadované časové intervaly mezi jídly a pravidelně zařazován pobyt venku. Spontánní aktivity mírně převažují nad řízenými. V době inspekce nebylo zaznamenáno přetěžování dětí, spíše byly požadavky učitelek na ně kladené nižší než jejich možnosti. Úroveň stolování byla velmi dobrá, děti se na jeho přípravě přiměřenou měrou podílely. Při jídle byly respektovány jejich individuální potřeby. Pitný režim byl zavedený celodenně a děti jej samostatně využívaly.

Vzhledem k nedostatečné vzájemné komunikaci a neshodám mezi školou a některými rodiči v předcházejícím období, se nová ředitelka po nástupu do funkce snaží o funkční a neformální

oboustrannou spolupráci a informovanost. Vypracovala plán spolupráce, který je součástí školního programu. Zahrnuje kromě schůzek, besídek a slavnostních dnů i méně obvyklé akce, jako jsou například schůzky Klubu rodičů konané jednou měsíčně. Jejich obsahem jsou zejména tzv. „dílňky“, při kterých se na tvorbě výrobků podílí společně s dětmi rodiče.

Rodiče mají do školy volný přístup, jsou zváni k účasti na pedagogickém procesu, dostávají pravidelné informace o svých dětech a plánovaných akcích nejen pro děti, ale i pro veřejnost při jejichž organizaci sponzorsky i pracovníě pomáhají.

Organizace výchovně-vzdělávací práce odpovídá specifickým cílům předškolního vzdělávání.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce

OPZ pedagogických pracovníků

Výchovně-vzdělávací práci negativně ovlivňuje neúplná kvalifikovanost pedagogického sboru. Zřetelně se projevovaly rozdíly v odborné a pedagogické připravenosti a tím i ve kvalitě práce učitelek s dětmi.

Spontánní a řízené činnosti

Učitelky se na výchovně-vzdělávací práci připravují formou týdenních plánů. Tématické celky plní spíše funkci motivační, nikoli integrační. Jednotlivé plánované činnosti nejsou sestaveny tak, aby děti získaly ucelené, navazující poznatky o zvoleném tématu a mohly postupně získávané vědomosti a dovednosti prakticky využít. Chybí vymezení pedagogických cílů z hlediska získávání požadovaných kompetencí dětí. Přesto, že v plánech nejsou přímo uváděny jednotlivé výchovné složky, při realizaci je učitelky dodržují. Plánování se vztahuje především k řízeným činnostem.

Motivace dětí při spontánních činnostech byla založena na podnětnosti prostředí a nabídce volně přístupných hraček. Ze strany učitelek byla uplatňována v malé míře. Ponechávaly dětem naprostou svobodu a velký prostor pro rozhodování. Cílená a promyšlená nabídka pomůcek a činností ve spojitosti s týdenním tématem se vyskytla ojediněle. Děti si velmi často volily hry na domácnost a manipulaci se stavebnicemi různých druhů. Učitelky herní aktivity sledovaly, občas usměrňovaly nebo se do nich na chvíli zapojily. Jejich účast je sice neomezována, ale ani je příliš nepodněcovala a nerozvíjela. Učitelky spíše využívaly vhodných příležitostí k posilování kladných vztahů mezi dětmi, k rozvíjení komunikace a vzájemné spolupráce a vedly je k udržování pořádku a úklidu hraček na místo. Děti se do her zapojovaly přirozeně a se zájmem. Panovaly mezi nimi pěkné vztahy, což vytvářelo pozitivní atmosféru. Ukončování her se podřizovalo dalším plánovaným činnostem stanoveným denním režimem, proto bylo organizováno hromadně.

Přechody mezi jednotlivými organizačními celky i režimové momenty byly organizované, což vedlo ve většině případů k čekání a zbytečným časovým prostožům.

Denně je zařazován ranní kruh, při kterém učitelky dětem sdělují co budou v průběhu dne dělat, seznamují je s názvy dnů v týdnu a měsíců, povídají si s nimi o jejich zážitcích. Využívají jej také k navození řízených činností.

Řízené činnosti byly zařazovány dle plánu, většinou byly propojené s reálným prostředím a odpovídaly zkušenostem a prožitkům dětí. Měly formu zaměstnání, při kterém byly rozděleny do čtyř až pěti skupin. Obsah práce se během týdne neměnil a skupinky byly tvořeny tak, aby

se u jednotlivých činností během týdne všechny vystřídaly. Skupinové členění mělo v tomto případě pouze organizační význam. Nebylo využito ani z hlediska diferenciací (tempo a nároky i přes rozdílné věkové složení třídy byly jednotné a tím neodpovídaly potřebám a schopnostem dětí), ani z hlediska motivace (o složení skupin nerozhodovaly děti, ale učitelky). Sledované aktivity byly dobře materiálně zajištěny. Všem dětem byla umožněna aktivní účast – třídily podle stanoveného pravidla přírodní a jiný materiál, prováděly pokusy se semeny, sázely rostliny, pracovaly s papírem a obrázky, malovaly. Zájem, aktivita a délka soustředění závisela na jejich věku, schopnostech a možnostech. Starší děti se do práce zapojily, dokázaly se na ni soustředit a na zadané úkoly správně reagovat, mladší je často pouze sledovaly. Pokud to charakter práce vyžadoval, byly děti schopné se domluvit a spolupracovat. Význam realizovaných činností pro jejich rozvoj byl v některých případech snížen tím, že neměly jasno o tom, proč je provádějí a jaký mají cíl. Hodnocení dětí bylo vždy povzbuzující, učitelkám se tak dařilo posilovat jejich sebevědomí a prožitek z úspěchu. Po ukončení práce měly děti možnost se vyjádřit k tomu, jak se jim činnosti líbily a jak skupina spolupracovala. V průběhu řízených aktivit výrazně převažoval verbální projev učitelek. Ty se sice snažily poskytnout dětem prostor pro vyjadřování, ale způsob kladení otázek nevedl ve větší míře k rozvíjení jejich řečové aktivity a slovní zásoby. K dětem se chovaly trpělivě, vstřícně a vlídně.

Spontánní i řízené činnosti měly dobrou úroveň.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Pohybové dovednosti odpovídaly věku dětí. Jejich rozvoji věnuje škola cílevědomou pozornost a péči. V rámci režimu dne je pravidelně zařazováno ranní cvičení, které je však vedeno frontálním způsobem. Jemná motorika byla na dobré úrovni. Učitelky ji rozvíjely jak při spontánních, tak při řízených činnostech.

V sebeobslužných dovednostech projevovala většina dětí samostatnost. Při stravování si jídlo samy přinášely a uklízely použité nádobí. Kultura stolování byla na dobré úrovni. Návyky správného držení a využívání příborů však neměly všechny děti dostatečně upevněné.

Komunikace mezi učitelkou a dětmi byla přirozená. Zdvořilostní návyky děti zvládaly, k sobě se chovaly ohleduplně, konflikty se mezi nimi vyskytovaly minimálně. Jejich jazykový a řečový projev byl přiměřený věku.

Autonomně a sebevědomě se však více projevovaly při spontánních činnostech. Při řízených byly méně rozhodné a projevovala se u nich závislost na učitelkách. Schopnost spolupracovat a přijímat různé sociální role i úroveň poznatků a myšlenkových operací byla přiměřená jejich věku.

Fantazie a tvořivost se nejvíce uplatňovala při spontánních a výtvarných činnostech, v rámci ostatních učitelkou řízených aktivitách se děti více podřizovaly a pouze plnily pokyny.

Poznatky a dovednosti vztahující se k životnímu prostředí byly přiměřené věku dětí. Této oblasti škola věnuje patřičnou pozornost a pro jejich rozvíjení využívá vycházky do okolní přírody.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací činnosti školy jsou celkově hodnoceny jako dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené v rozhodnutí o zařazení základní školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jsou v souladu se zřizovací listinou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Mateřské školy Kožichovice vydaná Obcí Kožichovice v souladu s usnesením zastupitelstva čj. 6/1/2002 ze dne 21. listopadu 2002 s účinností od 1. ledna 2003,
2. Rozhodnutí MŠMT o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. KUJI 3740/2002 OŠMS ze dne 23. ledna 2003,
3. výkaz o mateřské škole podle stavu k 30. září 2003 ze dne 30. září 2003,
4. evidenční listy všech přijatých dětí,
5. přihlášky dětí, rozhodnutí o přijetí dítěte do mateřské školy, zmocnění k odvádění dětí jinou osobou,.
6. personální dokumentace všech pracovníků,
7. pracovní náplně zaměstnanců,
8. školní vzdělávací program *Čtvero ročních období* s přílohami,
9. *třídní vzdělávací program*,
10. týdenní plány výchovně-vzdělávací práce,
11. přehled výchovné práce ve školním roce 2003/2004,
12. přehled docházky dětí ve školním roce 2003/2004,
13. *organizační řád* ze dne 2. ledna 2003,
14. *vnitřní organizační řád* ze dne 2. ledna 2003,
15. *provozní řád* mateřské školy ze dne 1. září 2003,
16. *režim dne*,
17. záznamy z hospitační činnosti, zápisy z pedagogických rad a provozních porad,
18. zápisy ze schůzek rodičů,
19. *Výroční zpráva o činnosti školy v roce 2002/2003.*

ZÁVĚR

- **Hodnocení personálních podmínek výchovně-vzdělávací práce**

Personální podmínky školy jsou pozitivně ovlivněny pěknými vztahy mezi zaměstnanci, vzájemnou tolerantností a zodpovědností. Organizační struktura odpovídá podmínkám školy. Písemné dokumenty, které upravují její provoz, jsou zpracovány výstižně a pečlivě. Nevýhodou je skutečnost, že nelze zajistit souběžné působení učitelek při práci s dětmi. Personální podmínky školy negativně ovlivňuje nekvalifikovanost jedné pedagogické pracovnice, nedostatečně promyšlené její odborné a metodické vedení a méně účinný kontrolní systém. Tyto nedostatky jsou částečně zapříčiněné nezkušeností ředitelky, vyplývající z jejího poměrně krátkého působení ve funkci.

- **Hodnocení materiálně.-technických podmínek**

Materiálně-technické podmínky umožňují plnit výchovně-vzdělávací program. Celkově mají dobrou úroveň. Veškeré materiální zdroje jsou učitelkami při práci s dětmi využívány.

- **Hodnocení průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce dle předmětu inspekce**
Do výchovně-vzdělávací práce se pozitivně promítají velmi pěkné vztahy učitelek k dětem, jejich snaha vytvářet jim klidné a vstřícné prostředí i dostatečný časový prostor pro jejich zájmové spontánní aktivity. Metody a formy práce využívané v současné době při realizaci řízených činností neumožňují plně rozvíjet individualitu dítěte. Způsobují to zejména nedostatky zjištěné v plánování a nejistota jak výchovně-vzdělávací práci organizovat, jaké nové metody a formy práce uplatňovat.

- **Vývoj mateřské školy od poslední inspekce**
V období od inspekce uskutečněné v roce 2002 byl rozšířen provoz mateřské školy z polodenního na celodenní. Od školního roku 2002/2003 výchovně-vzdělávací práci zajišťuje a školu řídí zastupující ředitelka. V materiálně-technickém vybavení a v kvalitě výchovně-vzdělávací práce nedošlo k výrazným změnám.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu Titul, jméno a příjmení

Podpis

Eva Cepková

.....

V Třebíči dne 1. června 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. 6. 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Eva Vavrušová

.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Otmarova 3, 674 01 Třebíč . Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-06-18	141/2004
Zřizovatel	2004-06-18	142/2004

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.